

Інформаційний дайджест РРРП № 3, вересень 2021



Друзі,

До вашої уваги інформаційний дайджест Регіональних рад з питань реформи правосуддя (РРРП).

РРРП створені за підтримки Проєкту ЄС «Право-Justice» і об'єднують представників різних правничих професій у Чернівецькій, Дніпропетровській, Харківській, Львівській, Одеській областях та Донбасі. Це постійно діючі робочі групи, що сприяють втіленню реформ за принципом «знизу-вгору»: через донесення специфічних для регіону викликів і їхніх потенційних вирішень до рівня центральних органів влади.

ЗАКОН ПРО ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД



27 липня Донбаська РРРП взяла участь у відкритому обговоренні «Закон про перехідний період — крок до безпечної реінтеграції?». [Більше тут.](#)

Олена Фонова, к.ю.н., суддя господарського суду Луганської області, координаторка Донбаської РРРП, наголосила на важливості відновлення поштового зв'язку, що значно спростить доступ до українського суду й адміністративних послуг для мешканців окупованих територій, та

законодавчого врегулювання низки інших процедур, визначених у законопроекті «Про державну політику перехідного періоду».

«Ми вітаємо законопроект про перехідний період, адже вперше за сім років держава намагається законодавчо розв'язати болючі проблеми, які існують із моменту окупації Російською Федерацією Криму та певних територій Донецької та Луганської областей», — сказала вона.

МЕДІАЦІЯ В ГОСПОДАРСЬКИХ І ЦИВІЛЬНИХ СПОРАХ



23 липня в Одесі відбулися два засідання Міжрегіональної групи РРРП щодо застосування медіації в господарських і цивільних спорах. Судді господарської й цивільної юрисдикції з різних регіонів України, представники Вищої ради правосуддя, судді Касаційного цивільного суду у складі Верховного суду разом з експертами Проекту ЄС «Право-Justice» проаналізували статистичні дані щодо розгляду цивільних і господарських справ, щоб визначити потенційні категорії справ, у яких доцільно запровадити обов'язкові зустрічі з медіатором. [Більше тут](#).

«Медіація існує в Україні понад 20 років, однак, до теперішнього часу вона не набула широкого розповсюдження й не стала частиною культури врегулювання спорів. Тоді як, наприклад, у країнах Північної Європи, лєвова частка спорів вирішується за допомогою медіації або інших методів альтернативного вирішення спорів», — наголосив Довідас Віткаускас, керівник Проекту ЄС «Право-Justice».

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ З МЕДІАЦІЇ У ВИЩІЙ ЮРИДИЧНІЙ ОСВІТІ



24 червня національні експерти Проєкту ЄС «Право-Justice» презентували проєкт Керівних рекомендацій з реалізації компетентності з медіації відповідно до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 081 «Право». Серед учасників були представники правничих шкіл Львова, Чернівців, Одеси, Харкова, Дніпра, Донецької й Луганської областей, які входять до РРРП. [Більше тут](#).

Керівник Проєкту ЄС «Право-Justice» Довідас Віткаускас привітав включення медіації до освітніх програм: «Важливо розуміти, що випускник магістратури автоматично не стає медіатором. Він має отримати базові знання про цей вид вирішення спорів, щоб потім давати поінформовані поради клієнтам і сторонам у судовому процесі».

«Активне впровадження інституту медіації в освітні програми, безсумнівно, сприятиме тому, що культура медіації, необхідні знання і практичні навички будуть втілюватися правниками в професійній діяльності», — сказав Андрій Бойко, голова підкомісії зі спеціальності «Право» Науково-методичної ради Міністерства освіти й науки України, національний експерт Проєкту ЄС «Право-Justice».

«Розроблені рекомендації є реальною практичною допомогою для правничих шкіл. [...] Нам потрібно активно «знизу» формувати культуру медіації, консолідувати зусилля й максимально пропагувати ще незначний практичний досвід у навчанні медіації та її проведенні», — наголосив Петро Пацурківський, декан юридичного факультету, д.ю.н., професор кафедри публічного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, представник Чернівецької РРРП.

«Все більше правничих професій застосовують медіацію. Тому нам треба прагнути, щоб це була не вибіркова, а обов'язкова дисципліна, щоб будь-який студент-правник зміг отримати базові знання про таку можливість», — додала Аліна Сергеева, адвокат, медіатор, національний експерт Проєкту ЄС «Право-Justice».

БАНКРУТСТВО ВАЛЮТНИХ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ



18 червня відбулося експертне обговорення «Валютні позичальники. Нові правила» за участю представників РРРП. Національні експерти Проекту ЄС «Право-Justice», судді, адвокати, арбітражні керуючі, приватні виконавці та інші учасники обговорили нещодавні законодавчі зміни, а також практичний досвід застосування процедури банкрутства за новими правилами. [Більше тут.](#)

«Зробивши правильний і якісний розрахунок, валютний позичальник може розраховувати на хороші фінансові умови реструктуризації. Більш того, у разі недостатності доходів для реструктуризації боргу за визначеним пільговими умовами графіком, може бути встановлена мінімальна сума щомісячного виконання плану реструктуризації, не менше половини мінімальної заробітної плати», – зазначив Георгій Григорян, адвокат, національний експерт Проекту ЄС «Право-Justice».

Олена Фонова, к.ю.н., суддя Господарського суду Луганської області, координатор Донбаської РРРП, звернула увагу на процесуальні проблеми, пов'язані зі скороченням строку для затвердження плану реструктуризації до 15 днів: «Плюсами нової процедури для валютних позичальників є її безкоштовність, оперативність, пільговість. Разом з тим, на даний час ця процедура фактично нездійсненна. [...] Втрутившись у процес розгляду і намагаючись зробити його швидшим, законодавець не врахував всіх моментів, які залишилися від старої процедури, зокрема, необхідність подання оцінки ринкової вартості майна оцінювачем, призначеним кредитором, але які вже неможливо зробити в рамках нової з огляду на її оперативність».

«Підстави, що регламентують випадки закриття провадження у справі про банкрутство загалом і неплатоспроможність зокрема, потребують якнайшвидшого законодавчого удосконалення, щоб набагато прозоріше й однозначніше регулювати такі випадки», – сказала Ірина Бутирська, адвокат, к.ю.н., координатор Чернівецької РРРП.

Олександр Сівкозов, заступник голови Ради приватних виконавців України, член Дніпропетровської РРП, навів підстави, за яких можлива реалізація єдиного житла валютних позичальників. Серед іншого, це стосується житлової нерухомості, яка фактично використовується для комерційної діяльності або здається в оренду: «Фактично боржник, маючи непогашену заборгованість, отримує дохід з майна, яке захищене законом».

«Потрібно користуватися процедурою банкрутства, популяризувати й пропонувати цю процедуру. Адже свіжий фінансовий старт є важливим кроком для будь-якого громадянина, який опинився в безвихідній ситуації», – підкреслив Роман Чумак, координатор Харківської РРП, адвокат, арбітражний керуючий.

РОЗВИТОК ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ



11 червня 2021 року відбулося міжрегіональне експертне обговорення імплементації стандартів вищої освіти для бакалаврів і магістрів за спеціальністю 081 «Право». Експерти Проекту ЄС «Право-Justice» і члени РРП обговорили розвиток юридичної освіти в Україні. [Більше тут](#).

Андрій Бойко, голова підкомісії зі спеціальності «Право» Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, національний експерт Проекту ЄС «Право-Justice», наголосив на потребі формування у студентів практичних навичок і вмінь: «В основі освітньої програми має бути здатність випускника здійснювати професійну діяльність».

«Важливо не просто формально підходити до запровадження освітніх стандартів, втілення їх у життя, а напрацьовувати належну культуру їх реалізації. І тут необхідні комунікаційні заходи і роз'яснення для закладів вищої освіти для того, щоб пояснити, чому їм вигідно сформуванню систему внутрішнього забезпечення якості освіти», – сказала Марта Мочульська, заступник декана юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, координатор Львівської РРП.

Ірина Бутирська, доцент, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, керуючий партнер Адвокатського об'єднання «Лекс Адванс» і координатор Чернівецької РРРП, підкреслила необхідність розвитку у студентів практичних і комунікативних навичок: «Адвокат повинен не лише гарно працювати, але й доносити до своїх клієнтів інформацію, вміти роз'яснити громадянам простою мовою складні юридичні конструкції і навіть продавати свої послуги, тому soft skills також мають важливе значення у діяльності майбутніх адвокатів».

Гінтарас Шведас, міжнародний експерт Проекту ЄС «Право-Justice», професор Вільнюського університету, колишній віцеміністр юстиції Литви, звернув увагу на важливості належної наукової підготовки магістрів: «Магістерський рівень – це перший науковий ступінь. Тому на цьому рівні ми також повинні думати про наукові навички, про здатність студента проводити наукові дослідження».

СПРОЩЕННЯ СУДОВИХ ПРОВАДЖЕНЬ У МАЛОЗНАЧНИХ СПОРАХ В УКРАЇНІ



10 червня відбулося експертне обговорення «Як удосконалення наказного та спрощеного судових проваджень за ЦПК та ГПК вплине на фінансовий сектор та відносини між кредитором та боржником?». Національні й міжнародні експерти Проекту ЄС «Право-Justice», судді, представники РРРП, банків та інші учасники обговорили, яким чином удосконалення судових проваджень впливає на фінансовий сектор та відносини між кредитором та боржником. [Більше тут](#).

Керівник Проекту ЄС «Право-Justice» Довідас Віткаускас підкреслив важливість моніторингу застосування законодавства, що здійснюється Міністерством юстиції України: «Ми сподіваємося, що в результаті спільної з Мін'юстом роботи буде підготовлена нова нормативна база, яка зробить процесуальне регулювання простішим, зрозумілішим, без зайвих формальних прав, але з реальними правами для сторін, які потрібні, залежать від контексту справи, обставин і поведінки сторін».

«Дрібні спори не означають неважливі спори. Коли вони акумулюються, то можуть мати значний фінансовий вплив. Тому існування інструменту судового наказу, який може бути ініційований кредитором і оскаржений боржником, є ефективним механізмом для вирішення існуючої проблеми заборгованості», – зазначив міжнародний експерт Проєкту ЄС «Право-Justice» Берт Маан.

«Щоб зробити спрощене позовне провадження більш привабливим, треба зменшити судовий збір, приділяти менше часу розгляду цієї справи і проводити розгляд без виклику сторін. Тоді це буде дійсно спрощене позовне провадження, і люди зможуть у найкоротший термін без зайвих витрат отримати рішення, щоб захистити свої права», – сказав Андрій Бутирський, суддя Господарського суду Чернівецької області та представник Чернівецької РРРП.

РРРП В УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА



[Нова правнича освіта: юристи не для державної машини, а для захисту прав людей](#)



[Зарити сокиру війни: Чому медіація на стадії касації — це стратегія та в яких випадках не слід наполягати на примиренні?](#)



[Закриття провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи: чи є вихід з лабіринту?](#)



[Банкрутство фізосіб та валютні кредити: питань все ще більше, ніж відповідей...](#)



[Doing business: що забезпечать Україні приватні виконавці](#)

ЗАХОДИ РРРП У ВЕРЕСНІ-ЖОВТНІ

У вересні-жовтні РРРП проведуть обговорення на такі теми:

1. Презентація фінального звіту про медіацію у цивільних та господарських справах (30 вересня)
2. Експертне обговорення законопроекту про адміністративну процедуру (22 жовтня)
3. Цикл заходів з кожною РРРП щодо підготовки Плану дій щодо Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки (жовтень)
4. Засідання Донбаської РРРП щодо законопроекту Про засади державної політики перехідного періоду (12 жовтня, Харків)
5. Тренінг з основ медіації для суддів Дніпропетровського окружного адміністративного суду (27-28 жовтня)
6. Засідання Львівської РРРП щодо окремих питань ринку землі (29 жовтня, Львів)

За детальнішою інформацією, будь ласка, слідкуйте на [Facebook-сторінці Проєкту](#).

Цей інформаційний дайджест підготовлено за фінансової підтримки Європейського Союзу. Його зміст є виключною відповідальністю Регіональних рад з питань реформи правосуддя і не обов'язково відображає погляди Європейського Союзу.

За додатковою інформацією, будь ласка, зверніться: info@pravojustice.eu